



# ***CIVILSAMHÄLLET OCH AI-UTVECKLING***

**ATT PÅVERKAS OCH ATT PÅVERKA**

*Anne Kaun, Södertörns högskola  
Agnes Liminga, Umeå universitet*





# **AI ritar om det politiska och samhälleliga landskapet**

# Vad pratar vi om?

Digitalisering

Plattformisering

Algoritmisk automatisering och artificiell intelligens



# **Hur påverkas och hur påverkar civilsamhället AI-utvecklingen?**

# **Ett forskningsprojekt: Programmable Politics**

**Hur begränsar och gynnar programmerbara plattformar och AI  
civilsamhället?**

**Hur påverkar icke-mänskliga aktörer politisk kommunikation  
online a) den sociala organiseringen och mobilisering av  
civilsamhälleliga aktörer och b) hur ideer och opinion sprids?**

**Hur förstår civilsamhälleliga aktörer algoritmisk styrning i  
relation till deras politiska mål?**

**På vilket sätt försöker civilsamhälleliga aktörer forma  
algoritmisk automatisering?**



**FRÅN ATT PÅVERKAS  
TILL ATT PÅVERKA**



**A Policyförespråkan**

**A Praktiska verktyg**

**A Research**



# Chat Control 2.0

I maj 2022 lade EU-kommissionär Ylva Johansson fram förslaget som i folkmun kallas Chat Control 2.0. Förslaget är tänkt att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn. Målsättningen är lovvärd, men förslaget är framtaget på felaktiga antaganden kring hur meddelandetjänster fungerar rent tekniskt.

Utöver detta tar förslaget bort medborgarnas grundlagsbefästa, människorättsförankrade och Europakonventionsskyddade rätt till privat kommunikation. Dessa brott mot mänskliga rättigheter erkänns av förslagens författare (sida 13). Förslaget förespråkar dessutom massövervakning i en utsträckning som har kritiserats starkt av IT-säkerhetsbranschen, däribland av Stefan Axelsson, professor i digital forensik och cybersäkerhet vid Stockholms universitet.



## Demonstration mot massövervakningsförslaget Chat Control 2.0

## "Beslutsfattande får inte vara en experimentverkstad"

DEBATT. Det är bra att automatiserat beslutsfattande nu får en seriös genomlysning. Vi kräver en algoritmombudsman och en statlig reglering som säkrar insyn, skriver Simon Vinge, Akademikerförbundet SSR.



### Måste finnas insyn

Akademikerförbundet SSR har därför goda förhoppningar på att denna utredning ska lyfta frågan och leda till en bättre väg framåt. Automatiserat beslutsfattande kan vara bra, men det får inte fortsätta vara en rättsosäker experimentverkstad utan insyn – som dessutom drabbar de grupper i samhället som har sämst möjligheter att ifrågasätta eller syna algoritmens beslut.

Våra krav är:

- En algoritmombudsman dit alla kan vända sig med alla frågor om automatisering och algoritmer inom den offentliga sektorn.
- En statlig reglering om – och modell för – hur offentlighetsprincipen och insyn för medborgare säkras, och som gör det enkelt och begripligt att följa automatiserat beslutsfattande.

## Aktuella frågor "Tillsätt en algoritmombudsman."

3 oktober 2020 05:00

Algoritmer utför allt fler arbetsuppgifter som har direkta och dramatiska konsekvenser för många människor, skriver Heike Erkers och Simon Vinge, Akademikerförbundet SSR.

# Information för bättre beslut

Alla människor har rätt att få tillgång till information som myndigheter har. Enligt lag måste de svara.

Bläddra bland **329 förfrågningar** till **2 476 myndigheter**

## Hur det fungerar

Du har rätt att begära information från offentligt finansierade organisationer, och få svar. Handlingar.se hjälper dig att få viktig information du behöver genom att göra en begäran om allmän handling. Tjänsten är kostnadsfri men beroende av ditt stöd. Behöver du fler kraftfulla funktioner? Skaffa Handlingar Pro för journalister, civilsamhälle och företagare!

1 Använd denna sida för att fråga om information - vi visar dig hur.

2 Vi skickar dig ett e-postmeddelande när din begäran får ett svar.

3 Vi publicerar allt på Internet. Bra! Nu har du ditt svar, och alla andra kan få tillgång till det också.

### Vem kan jag begära information från?

Handlingar.se täcker förfrågningar till 2 477 myndigheter, inklusive:

- Regeringskansliet** 15 förfrågningar
- Härnösands kommun** 14 förfrågningar
- Stockholms stad** 14 förfrågningar
- Polismyndigheten** 8 förfrågningar
- Region Stockholm** 8 förfrågningar
- Institutet för språk och folkminnen** 7 förfrågningar
- Försäkringskassan** 7 förfrågningar
- Region Västermorrland** 6 förfrågningar
- Exploateringskontoret** 5 förfrågningar
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (msb)** 5 förfrågningar
- Myndigheten för digital förvaltning** 5 förfrågningar
- Försvarsmakten** 5 förfrågningar
- Socialstyrelsen** 5 förfrågningar
- Trafikverket** 5 förfrågningar
- Fastighetskontoret** 4 förfrågningar
- Utrikesdepartementet** 4 förfrågningar
- Riksdagsförvaltningen** 4 förfrågningar
- Sundsvalls kommun** 4 förfrågningar
- Inera AB** 3 förfrågningar
- Konkurrensverket** 3 förfrågningar
- Södersjukhuset AB** 3 förfrågningar

### Varken information har offentliggjorts?

Handlingar.se användare har gjort 333 förfrågningar, inklusive:

- Jönköpings kommun** svarade en begäran om **Ramavtal Luftbehandlingsarbeten** ungefär 3 timmar sen
- Idrottsförvaltningen** svarade en begäran om **Hyra nya äppelvikens ridskola** 19 dagar sen
- Statens Jordbruksverk** svarade en begäran om **Information om nytt IT-system för 400 mil** 12 dagar sen
- Åklagarmyndigheten** svarade en begäran om **Begäran om ordlista som öppen data** ungefär en månad sen
- Integritetsskyddsmyndigheten** svarade en begäran om **Beslut Snusbolaget Norden AB** ungefär en månad sen

Bläddra bland alla förfrågningar →

# :DFRI

Föreningen för Digitala Fri- och Rättigheter

Om DFRI Engagera dig Projekt Bli Medlem Donera Kontakt Stoppa Chat Control! Sök

## My Data Done Right

Återta kontrollen över dina personliga data hos organisationer med [MyDataDoneRight.eu](#) som du hittar [här](#). Med projektet får du hjälp att ta kontrollen över dina data som omfattas av GDPR (Dataskyddsdirektivet) sedan 25 maj 2018.

MY DATA DONE RIGHT

# Återta kontrollen

Hämta, radera, korrigera eller flytta dina personuppgifter.

Kom igång

### Med MyDataDoneRight.eu kan du:

#### Hämta personuppgifter

Ta reda på vilka personuppgifter som finns om dig, för vilka syften de används och med vem de delas.

#### Radera personuppgifter

Få dina personuppgifter raderade om det finns sakliga skäl för det.

#### Korrigera personuppgifter

Korrigera felaktiga personuppgifter som finns om dig.

#### Flytta personuppgifter

Ta dina personuppgifter med dig och byt till en annan tjänst.

#### Lägga till fler organisationer på plattformen

Användare kan underlätta för varandra genom att lägga till nya organisationer direkt via instruktioner på plattformen. Den som är först med att vilja kontakta en organisation som ännu inte är upplagd på plattformen får lägga till kontaktuppgifter och förslag om ny organisation. Det finns även möjlighet att ladda in många organisationer samtidigt. Kontakta DFRI om denna möjlighet.

# Mejla en politiker

Vill du hjälpa våra politiker att förstå problemen med massövervakningsförslaget Chat Control 2.0? Medlemmar i [DFRI](#), [Maximilian Strand](#) och [Mattias Axell](#) har utvecklat ett verktyg för att förenkla detta.

Maximilian har skrivit ett skript som låter dig bygga ihop ett mejl med färdiga formuleringar. Välj vilka

### Välj en ämnesrad

Välj en ämnesrad för mejlet.

Stoppa förslaget Chat Control 2.0

### Välj en hälsningsfras

Välj en passande hälsningsfras för mejlet.

Hej @name .

Jag kontaktar dig eftersom du företräder @party . Jag vill uppmana dig att verka för stoppandet av Chat Control 2.0.

Kära @name .

### Välj argument gällande mänskliga rättigheter

Välj ett eller flera argument kring mänskliga rättigheter som du vill ha med i ditt mejl.

Chat Control 2.0 inskränker medborgarnas grundlagsfästa rätt till privat kommunikation, vilken är en konventionsskyddad mänsklig rättighet. Detta medger förslagens författare (sidan 13).

Förslaget bryter mot Europakonventionen (artikel 8 och artikel 10) samt FN:s deklaration om mänskliga rättigheter (artikel 12). I Europakonventionen, artikel 8, står det att "var och en har rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens".

### Välj mottagare

Bläddra genom partierna och välj vilka politiker du vill mejla.

Moderaterna	Socialdemokraterna	Vänsterpartiet
Liberalerna	Sverigedemokraterna	Centerpartiet
Miljöpartiet	Kristdemokraterna	



**PRESSMEDDELANDE**

**Bokrelease: AI & makten över besluten.** AI och algoritmer kan besluta om vilken skola dina barn hamnar i, rätten till försörjningsstöd och vilken vård du ska få. Nu kommer boken som vrider och vänder på vad som händer när allt fler offentliga beslut automatiseras – eller fattas av AI.

13 författare skriver om konkreta exempel och principiella resonemang som alla måste förhålla sig till. Hur får vi insyn i automatiserade beslut? Kommer det gå att överklaga dem? Kan vi låta AI fatta dem?



# TAKEAWAYS

**Mix av policy-, praktiskt, - utbildningsinriktade strategier**

**Engagemang kring teknologi demokrati**

**Engagemang = EJ teknikfientligt!**

**Engagemang (fortfarande relativt) begränsat?**

# TACK!

[anne.kaun@sh.se](mailto:anne.kaun@sh.se)

[agnes.liminga@umu.se](mailto:agnes.liminga@umu.se)

[www.umu.se/forskning/  
projekt/programmerbar-  
politik](http://www.umu.se/forskning/projekt/programmerbar-politik)

☰ HANDLINGAR.SE

 Akademikerförbundet SSR

MY DATA DONE  
RIGHT

 Chat  
Control 2.0

**:DFRI**

Föreningen för Digitala Fri- och Rättigheter